

findelse, som jeg paastaar, at endnu ingen Minister har brugt angaaende denne Sag, hvor mange enkelte Tilfælde der end kan opregnes, hvor Loven er bleven brugt, saa er det efter min fulde Overbevisning at gaa forbi Lovgivningsmagten i Spørgsmaal, hvor Lovgivningsmagten bør høres, og denne Sag har for mig en anden og meget alvorlig Karakter. Vi have en Indenrigsminister, som efter den kommunale Lovgivning skal paase Kommunernes økonomiske Lærv, skal vide, hvad Kommunernes økonomisk kunne gjøre eller ikke; men vi have ved denne Stilling af den høitærede Kultusminister faaet i Kultusministeren en ny Indenrigsminister i den Sænsende. Naar den ærede Minister har udviklet for os sin Plan og sagt, at nu vilde han lade Forholdene undersøge i alle Kommuner, se Skoleplanen efter i hver Kommune og derefter lade overveie, om disse Kommuners økonomiske Forhold ere af den Beskaffenhed, at de med Hensyn til Skolevesenet, den vigtigste Byrde for Kommunerne, kunne bære de Forpligtelser, som han mener med eet Slag at kunne paalægge disse Kommuner; saa, siger jeg, kommer den ærede Kultusminister til at gjøre saadant Arbejde, som man ellers efter hele den kommunale Lovgivning kunde have tiltenkt Indenrigsministeren, nemlig at sætte sig ind i enhver Kommunes hele økonomiske Forfatning, og medens det i den nyere Kommunallovgivning er gennemført som Regel, at Sogneraadene ikke alene skulle høres, men at deres Samtykke kræves til hver Skilling, der skal gaa ud af Kommunekassen, saa kommer man efter Ministerens Fremgangsmaade med Hensyn til en af de allervigtigste Sager —, og som, hvis denne Fremgangsmaade skal anerkjendes som Lov og Ret, kan tage overordentlig store Dimensioner for Kommunen og tilfidesætte Gjennemførelsen af mangt et andet Foretagende, som er af overordentlig Vigtighed for den paagjældende Kommune — til, at det kan ske mod Sogneraadets Villie og det endogsaa, hvor omstændigt og betænkning som den meget ærede Minister end maatte være i alle den Slags Forhold. Jeg veed meget vel — det vil jeg sige —, at den ærede Minister ikke efter sin Betragtning vil gaa uøstententksomt og usjønksomt til Værks, men jeg siger, at det kan ske, at et Sogneraad paa den Maade kan faae Stolen sat for Døren af den ærede Minister ved Hjælp af hans Skoledirektioner og blive tvungen til at gennemføre Noget, som vilde være i høieste Grad økonomisk ubillig mod vedkommende Kommune. Det er ikke dunke Plaaner, saaledes som det ærede Medlem for Histed Amt's 2den Valgkreds (Sagd) sagde, men den ærede Minister har med en paastjønneelsesværdig Alenhed sagt det overfor Repræsentationen; vi vide det; det er det, der forestaar i denne Sommer; det er det, der fordrer Anerkjendelse af; det er det, som de Herrer af Mindretallet stemte for ved 2den Behandling og som nu er foreslaaet af det samme

Mindretal, hvad enten de lægge den Betydning i deres Forslag eller ikke. Det er den Fremgangsmaade, som det er os bekendt, at Ministeren vil følge, og det er denne Fremgangsmaade, som de Herrer paa Forhaand ville støtte, altsaa egentlig støtte i Utide. Jeg siger: lad den ærede Minister foretage sine Undersøgelser — jeg ønsker ham til Lykke med dem — og saa fremlægge for os sit Materiale til skjønnsom Overveielse af Sagen; men lad ham ikke mod Kommunernes Ønske og uden Lovgivningsmagtens Samtykke gennemføre en saadan almindelig Foranstaltning som den, han søger gennemført. Saaledes har Flertallet opfattet Ministerens Stilling og saaledes er Flertallets Anskuelse af Ministerens Fremgangsmaade i hele denne Sag. Jeg siger, at Enhver, der stemmer for Mindretallets og Ministerens Forslag giver paa Forhaand sin Anerkjendelse af Ministerens Betragtning af Sagen, og ethvert Raad, enhver Besættelse, der kommer ind ad Døren til et Sogneraad om at udrede det og det bestemte Beløb eller ordne Skolevesenet i Distriktet paa en vis Maade med de og de Lønninger, har deres Stemme, som her tiltræde Mindretallets Forslag. Dette beder jeg ogsaa de Herrer lægge sig paa Hjerte, der vilde tage Svadsomhelst, naar de tro at kunne faae Noget til Skolelærerne. Vi have Lov til at anstille alskidige Overveielser, naar vi have dem til Raadighed, inden vi gaa ind paa et Forslag af den Natur som Mindretallets, og hvorledes er nu det Plaster, som de Herrer ville lægge paa Saaret? Ærede Medlemmer, saaledes navnlig det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen), have angaaende Mindretallets Forslag flere Betragtninger, som jeg paastjønner og deler i alt Besenligt, men jeg skal i Sammenhæng udtale min Opfattelse af Mindretallets Stilling. Det ærede Mindretal kan ikke paavise, at det ved sit Forslag tilføjer en eneste Lærer i Landet Ret til nogen Understøttelse; ikke en eneste Lærer kan ved et Botium for dette Forslag faae et Tillæg, han ellers ikke kunde faae, eller overhovedet faae Noget. Det er Et. Mindretallet kan dernæst heller ikke ved sit Forslag tilføre en eneste Kommune en bestemt Hjælp; thi efter Loven af 8de Marts 1856 tilkommer det Skoleraadene at bestemme — derover har Ministeren ikke Raadighed — om det vil, og hvor det vil, og hvad det vil give af Skolefonden til trængende Kommuner, og siger det: Vi give Intet, saa bliver Mindretallets Forslag ogsaa til et Intet ligeoverfor disse Kommuner. Dernæst har Forslaget, saaledes som det er sagt, en meget snever Begrænsning, idet det taler om „trængende og behyrdede Kommuner“ og „lavere lønne Lærere“. Men nu spørger jeg: Hvem ere de lavere lønne Lærere? Det tør vi ikke have nogen Mening om ved at sætte en Maximumsgrænse, men det skal Skoleraadet have en Mening om! Folkethinget tør ikke have en Mening derom, naar det bevilger Statens Penge, men vi